

Érkezett: 1913 APR. 28.

ERDELYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913. Április 27.

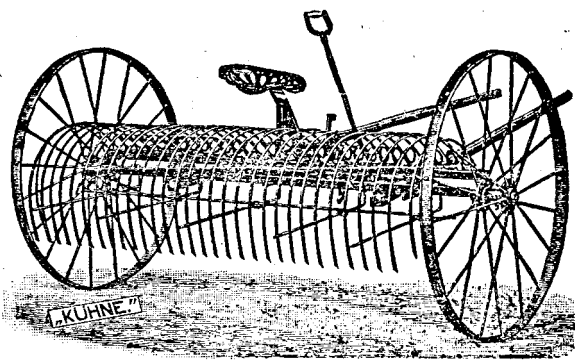
17 SZÁM.

Motorhajtású cséplőkészletek

elsőrendű kivitelben.

2012

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű '1912' Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-OSborne kévekötő-aratógépek, sortrágyázó „Royall Drill vetőgépek“

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok saját kezelésben: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Beszerezhetők: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál Mosonban.

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőket, a legjobb bor és csemege fajtákban szolgál: 2904

RÓTH JÁNOS

lekenzei szőlőoltvány telepe.

Ugyanaz átvesz legelőnyösebb árban új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb vevőinek ezen szakbavágó utmutatókkal.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos, Lekenze (Besztercemegye.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban. Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:		Korona
Alapítványok kormány hozzájárulásával		2,488,780.—
Tartalékok		2,819,593 25
Összesen:		5 208,373 25
1901 évi felleg		90,349.—
1902		59,782 26
1903		109,331 73
1904		72,438 23
1905		61,730 60
1906		39,243 65
1907		41,877 32
1908		81,088 76
1909		104,569 64
1910		120,164 38
1911		148,378 16

Biztosításokat elfogad tűz és jézkár ellen, ugyanint az ember életére, különböző módok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás: al minden írásban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat utján 10) koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készítenek kold bármelyik is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2.08

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

Omega-lánckut

a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kut-szivattyuja, rendkívül sok vizet ad kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és jó karban tarthatja. Árlistát ingyen és bérmentve, Községi jegyzők honoráltatnak.

BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 szám. 2890

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

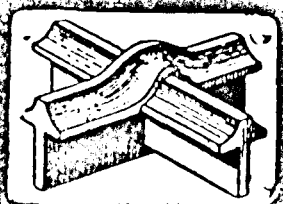
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Eladó egy darab 2 éves ki-válóan szép és nagy fekete mangalica koca, mely másodsorra tizet malacozott.

Cím: a kiadóhivatalban. 2884

Szab.

„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

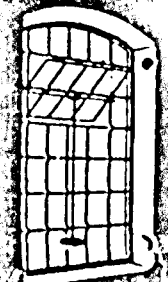
a legjobbak és a legolcsóbbak.

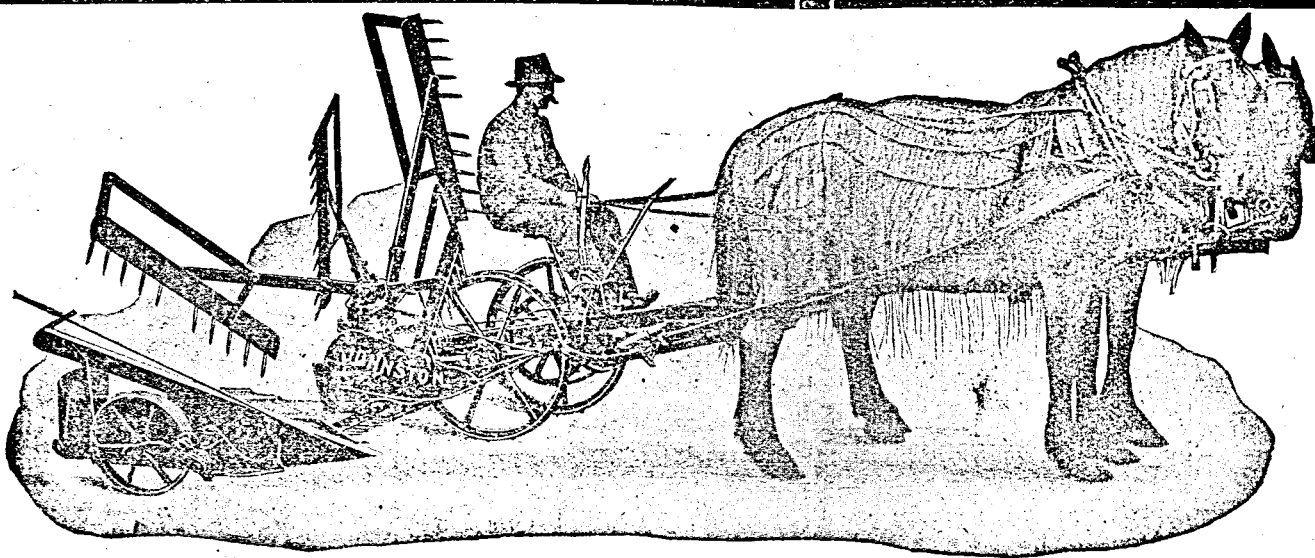
Egyedüli gyártója — ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

vasszerkezeti és idomvasablakgyár

Telefon 35-22

Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16

Az
eredeti amerikai

'Johnston'

kévekötző- és marokrakó aratógépek, fű-
kaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-gépek
ugy tökéletes munkájuknál, mint tartós szerkezetüknel fogva,

2672

==== az első helyet foglalják el. ====

Ábrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

☛ **Állandó mezőgazdasági géпкиállítás!** ☚

2021 III

Ujdonság!

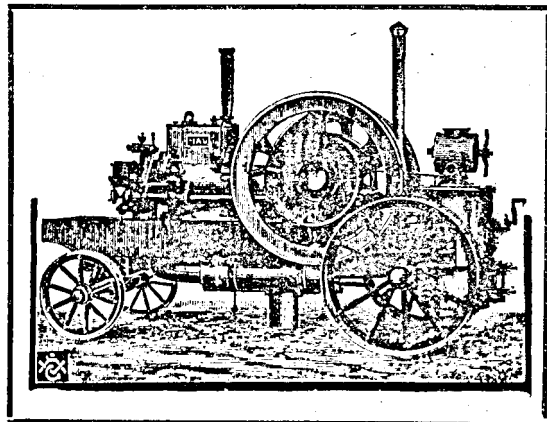
Szabadalom!

A m. kir. államvasutak gépgyárának gyártmánya.

Mezőgazdasági és ipari célokra alkalmas **M. H.-jelü**

szab. szívógázlokomobil

6-50 eff. lóerőig.

Előnyök: Rendkívül csekély tüzelőanyag fogyasztás. Óránként és lóerőnként 450—480 gramm faszenet (kb. 5 fillér értékben) fogyaszt.

Napi üzemköltség kb. 5-6 korona. Hűtővízfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 5-6 liter.

Sokoldalú használhatóság. — Cséplőgépek és más gazdasági gépek, malmok és ipari telepek meghajtására egyaránt alkalmas.

Egyszerű szerkezet. Könnyű kezelés. Zajtalan üzem. Robbanás és tűzveszély kizárva.

Hatósági tűzrendészeti szabályoknak nincs alávetve.

Csekély helyszükséglet.

Bakokra helyezve stabilmotorként használható.

A rendes szívógáztelepeknél alkalmazott esővezeték teljesen elmarad.

☛ Ajánlattal és felvilágosítással szívesen szolgál: ☚

Az erdélyi földgázforrásoknál a legjobb eredménnyel próbáltatott ki földgázüzemre.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 168.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle.	193
A szövételzetek. <i>Dr. Seyfried Károly.</i>	194
Vetés előtt csiráztassuk meg a tengeri vetőmagot. <i>Dr. Barna</i>	195

Irodalmi szemle:

A világ termése 1912-ben.	196
-----------------------------------	-----

Egyleti élet:

Jegyzőkönyv. — Monostori sajtókészítő tanfolyam	196
---	-----

Kormányintézkedések:

Állategészségügyi értesítő.	196
-------------------------------------	-----

Vegetes közlemények:

Br. Bálint György. — Címadohányozás. — Uj szaktudósító. — A loávató bizottság új elnökei. — Az erdélyi törvényhatóságok Erdély magyarságáért. — A Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ alakuló ülése. — Női háztartási tanfolyamok. — Stb.	196
--	-----

Hirdetések.

Szemle

Rendkívüli vetésjelentés. — A vármegyék és a mezőgazdasági vám védelmé. — Az E. G. E. állattenyésztési és kiállítási szakosztályának közgyűlése és a részjegyeinek beváltása.

Közvetlenül a legutóbbi vetésjelentés közzététele után, az időjárás országszerte annyira téliesre fordult, hogy a földművelésügyi miniszter szükségét látta egy rendkívüli vetésjelentés bekérésének. A hamarosan elkészült jelentés bemutatja, hogy kb. mekkora pusztítást végzett az ország mezőgazdaságában az utótél, amilyenre különben 1850. óta nem volt eset a meteorológiai feljegyzések szerint. — Amint előre látható volt, a gyümölcsösök szenvedtek legtöbbet a fagy és hótól, de nem kevésbé súlyos lett meg a hideget a mesterséges takarmányfélék, répa, hüvelyes és a szőlő. Aránylag legkevesebb kár mutatkozik a kalászosoknál.

Mint már mult számunkban is jeleztük volt, Erdélyben a hideg nem okozott akkora károkat, mint az anyaországban. Ez főként annak tudható be, hogy a vegetáció nincs nálunk annyira előhaladott stádiumban, mint az ország-sík vidékein. Mindazonáltal a fent említett terményekben elszórtan, — ahol nagyobb hidegek és éjjeli fagyok voltak — nálunk is vannak jelentékenyebb károk. Nagy általánosságban azonban ez jóval kisebb az anyaországban szenvedett károsodásoknál.

A hivatalos jelentés az erdélyi vármegyékről a következőket közli:

Alsófehér vármegye. Április hó 13—16 közt kisebb éjjeli fagyok és többszöri havazás. Hómagasság 10—15 cm. Fagykár: vetésekben semmi, kajszinbarack, mandula és cseresznyefélékben csekély. — **Besztercenaszód vármegyében** a hó és fagy csak kisebb mérvű kárt okozott a korai gyümölcsökben. — **Brassó vármegyében** sem a havazások, sem a fagyok nem okoztak károkat. — **Csik vármegyében** havazás csak igen kis mérvű volt, az éjjeli fagyok pedig nem okozhattak károkat, mert a tavaszok még nem keltek ki s a fák még nem virágoznak. Egyet-

len káros következménye a kedvezőtlen időjárásnak, hogy a tavaszi vetési munkálatok folytatását pár napra megszakította. — **Fogaras vármegyében** kisebb mérvű fagy és havas eső volt, mely azonban a fejlődésében visszamaradt növényzetben és gyümölcsösben érzékenyebb kárt nem okozott. A leesett sok csapadék folytán egyes hegyi patakok kiáradtak s a közelfekvő földeket elöntötték. — **Háromszék vármegyében** az április 13—15-iki fagyok csak a korán virágzó barack- és cseresznyefákban tettek jelentékenyebb kárt. — **Hunyad vármegyében** április 13—15-ig éjjeli fagy és havazás. Hó magassága 15—40 cm. Kár (30 százalék) csak a korán virágzó gyümölcsökben van. — **Kisküküllő vármegyében** fagy és havazás áprilisban nem volt. — **Kolozs vármegyében** április 14—15-én (—1—4 C fok) éjjeli fagyok és többszöri havazás. Hó magassága 20—30 cm. Kár gabonában nincs, korán virágzó gyümölcsökben 30—50 százalék. — **Maros-Torda vármegyében** április havában csak kisebb mérvű éjjeli fagyok és havazások voltak, melyek azonban számbavehető károkat nem okoztak. — **Nagyküküllő vármegyében** erősebb fagy és havazás nem volt. — **Szeben vármegyében** április 13., 14. és 15-én esővel esővel vegyes havazás volt. A hó azonnal elolvadt s így semmiben kárt nem tett. A havasok mentén fekvő községekben április 14-én és 15-én éjjel —1—2 C foknyi fagy volt, mely a virágzó kajszinban és cseresznyében körülbelül 50 százalék kárt tett. — **Szolnok-Doboka vármegyében** április 14—15-én —1—4 C fokig terjedő éjjeli fagy és havazás volt. Hó vastagsága 10—15 cm. Kár a korán virágzó gyümölcsökben 30—50 százalék. Gabonáneműekben kár nincs. — **Torda-aranyos vármegyében** április 14-én havazott s gyenge éjjeli fagy volt, mely csak a barackfákban okozott némi kárt. — **Udvarhely vármegyében** április 14—15-én heves hideg szél és esőzés volt. Hőmérő fagypontra alacsonyabbra szállott. Kár nincs.

A vetésjelentéssel kapcsolatban a szőlészeti és borászati felügyelőségektől is kértek be jelentéseket, kik kerületenként

A szabadalmazott

„JURENÁK” EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

Szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és

mezőgazdasági gépeket.

60—90%-os károkat jeleztek a fagy nyomán. (A budapesti 75, szekszárdi 60, pécsi 70, pápai 80, pozsonyi kerületben 90% a károsodás.) Az erdélyi kerületekről szóló jelentések azonban kedvezőbbek; a következők:

Nagyenyedi kerület. (Alsó-Fehér, Hunyad és Szeben vármegye.) A fagy kárt nem okozott. — **Dicsőszentmártoni kerület.** (Kisküküllő és Nagyküküllő vármegye.) A fagy eddig nem okozott kárt. — **Marosvásárhelyi kerület.** (Torda-Aranyos, Maros-Torda, Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegye.) A korai csemeszőlőt a fagy leperzselte. — **Ménesi kerület.** (Arad vármegye.) Két fokok fagy után a szőlőket hó borítja. A kár nagy, mind a szőlőkben, mind a gyümölcsösökben.

A jelentésben foglalt károkon kívül igen hátrányos volt a mezőgazdaságra azon körülmény, hogy az esőzés, havazás és olvadás miatt a mezei munkásokat 6—8 napra be kellett teljesen szüntetni az ország legtöbb részén. A viharok elvonulása után talán a májusi fagyos szentekig nyugodtak lehetünk az időjárás felől, bár a héten szokatlan hidegre és szelesre változott ismét az idő.

Szatmár vármegye körlevélben hívta fel az ország valamennyi törvényhatóságát, hogy állásfoglalásukkal siessenek a veszélyben forgó magyar mezőgazdaság védelmére s irjanak fel az országgyűléshez, egyrészt a balkáni vámszerződéseknek a magyar mezőgazdaság rovására való csorbitásáért, másrészt a balkáni vámszerződéseknek a magyar mezőgazdaság rovására való csorbitásáért minden legcsekélyebb csorbitása ellen. Szatmár vármegyének ez a felhívása bizonyosan nem is fog süket fülekre találni, a törvényhatóságok tulnyomó nagy része magáévá teszi a határozatot, úgy, hogy aligha fog akadni kormány, vagy törvényhozás, amely ennek a kívánságnak mint az ország lakóinak többségét alkotó földmivelők jogos kívánalmának ellene tudna szegülni.

Valamennyi törvényhatóságban mi sem bizunk, mert hiszen pl. el sem lehet képzelni, hogy Budapest törvényhatósága a mezőgazdasági érdekek mellett sikra szálljon. A szociálisták és demokraták járszalagján vezetett fővárosi törvényhatóságnak a mezőgazdaság jogos érdekeinek védelme hekuba. Ismételjük nem minden törvényhatóságtól várunk, a magyar mezőgazdaság érdekeinek védelmére szolgáló állásfoglalást, de azoktól a törvényhatóságoktól, amelyeknek lakossága a mezőgazdasághoz él, jogosan el-

várhatjuk, hogy a szatmármegyeihez hasonló határozatot fog hozni. Sajnos, ebben is csalódtunk, mert legutóbb Beregmegye törvényhatósága a szatmári átirat fölött egyszerűen napirendre tért. Nem értették meg mi a célja a szatmármegyei határozatnak, vagy pedig Beregmegyei határozatának olyan fényes helyzete van, hogy még a vámvédelem csorbitásától sem fél.

Most már kényszeríteni kell azokat a törvényhatósági bizottsági tagokat, akik a gazdák szavazatából kifolyólag ülhetnek a megyeháza nagytermében, kényszeríteni kell őket arra hogy, a legerélyesebben foglaljanak állást a mezőgazdasági vámvédelem csorbitása ellen. Azok a gazdák pedig, akik maguk is tagjai a törvényhatósági bizottságnak, tartsák becsületbeli kötelességüknek, hogy a legközelebbi megyei közgyűlésen, amikor a szatmári átirat napirendre kerül, teljes számban megjelenjenek.

Vasárnap tartotta meg az E. G. E. állattenyésztési és kiállítási szakosztálya a jevi közgyűlést br. Jósika Gábor elnöke alatt. A közgyűlésről felvett jegyzőkönyvet lapunk «Egyleti Élet» rovatában közöljük. A végrehajtó bizottságban történt előzetes tárgyalás után való előterjesztés alapján a közgyűlés a szakosztályi részjegyek beváltásának kérdésével is foglalkozott. Tekintettel a szakosztály anyagi erejének megerősítésére, felmerült u. i. az a kérdés, hogy szüntesse be a szakosztály a részjegyek beváltását. A közgyűlés el is fogadta elvileg az előterjesztést, mielőtt ezirányban a lépéseket megtétele azonban, a szelvények beváltásának beszüntetését illetőleg, a jogtanácsos véleményét kéri ki. Felhívja a részjegy tulajdonosokat részjegyeik, valamint kisorsolatlan szelvényeik számának bejelentésére és a részjegyek beváltásának beszüntetése előtt esetleg felkéri a szakosztály a részjegy tulajdonosokat, hogy részjegyeiket adományozzák a szakosztálynak és valószínű, hogy a részjegy tulajdonosok legnagyobb része készséggel fogja a szakosztály e kérését teljesíteni.

A szövetkezetek.

Irta:

— és az E. G. E. március 28., 29., 30.-i szociális tanfolyamán előadta —

Dr. Seyfried Károly.

I.

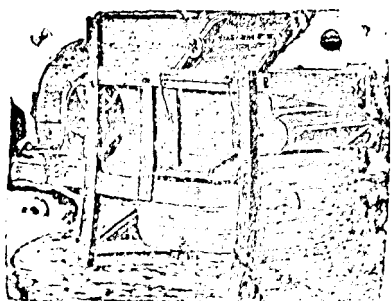
A mai társadalomban élő ember gazdasági szervezete a magántulajdon, szerződési szabadság és munkamegosz-

táson alapszik. Ezekből kifolyólag minden a hatalmában levő termelési tényező és a termelvény fölött szabadon rendelkezik, azokat másoknak csak bizonyos ellenérték fejében bocsájtja rendelkezésre. Azonban mindig arra fog törekedni, hogy minél nagyobb haszna legyen belőle, hogy magánvagyonra a termelés és saját jövőjének biztosítása céljából minél jobban, más vagyonokkal szemben is, megnőjön. Az embernek e gazdasági törekvéséből folyó küzdelmét versenynek vagy konkurrenciának, ha az törvényileg védve van, szabad versenynek nevezzük.

A szabad verseny csak a legújabbkor születtje. Nem is olyan nagyon régen még a termelési tényezők, különösen a munka és a tőke mozgása meg volt nehezítve és a természet a föld tulajdonjoga is korlátok közé lévén szorítva, a verseny is meg volt kötve.

A szabad verseny társadalomgazdasági szempontból nagyon sok, részint előnyös, részint káros következményt von maga után.

Előnyös következményei a következők: A termelés változatosabb és terjedelmesebb lesz, mert a vállalkozók saját érdekükben arra fognak törekedni, hogy a termelés minél nagyobb mennyi- és minőségi eredménnyel folyjon és hogy a termelvények emberi szükségletek kielégítésére minél alkalmasabbak és kepebbek legyenek. Az ár kiegyenlítődik, mert ha az valamely termelvénynél magas lesz, annak az előállítására fognak tömegesen törekedni; viszont a nagyon alacsony árú termék gyártását abba fogják hagyni, miáltal az ismét magasabbra fog emelkedni. Minden vállalkozó arra törekszik, hogy a lehető legjobb árut és előnyösebb feltételek mellett, mint a vele versenyző vállalkozó, bocsássa a piacra. Ez a termelési technika és a munkamegosztás fejlődését vonja maga után. A termelés emelkedése a hitelforgalmat is emeli. Így idegen tőkék is, melyeknek tulajdonosai valamely termelési ághoz nem értenek, termelésre lesznek felhasználva. A tőkék szaporodnak. A termékek olcsóbbak lesznek, a társadalom többet fogyaszthat, a mi a műveltség emelkedésére fog hatni. A termékek árai a helyes gazdasági nivóra fognak szállani, a hol úgy a termelő, mint a fogyasztó megeléged a számadásait. Káros következményei: a piacra való termelés mindig a konjunkturák szerint igazodik. Ezek pedig folyton változnak, miáltal az üzleti számítás is nagyon bizonytalan. A piacon több termelőnek a ter-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

■ ■ ■ Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Erdélyi Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

2016

mékei szerepelnek, a jobbak kiszorítják a gyengébb minőségűeket, úgy hogy, ha termelőjüknek nem áll módjában momentán megjavítani őket, termelési költségen alul fognak csak elkelni, a mi nagy veszteséggel jár és sokszor a vállalat bukását vonja maga után. A termelésnek mindig a szükségletekhez kell igazodni. A szabad verseny folytán azonban nagyon sokszor túlbecsülik a társadalom fogyasztó képességét, többet termelnek, mint a mennyire szükség van, vagyis túltermelés áll be. Ez maga után vonja az áresést és vele különösen a kis- és középvállalkozók bukását, mert ezek nem rendelkeznek annyi tőkével, hogy a veszteségeket elbirhassák. A nagy vállalatoknak a szabad versenyben való előnye leginkább onnan származik, hogy sokkal olcsóbban tudnak termelni, mint a kis- és középvállalatok. Amazok, hogy az alacsony árakkal versenyezhesse, mindenféle reklámhoz fognak nyulni, a termelésnél pedig rosszabb, vagy hamisított anyagot fognak használni, szóval meg nem engedett eszközökkel, csalással fognak működni. Miután a fogyasztók különösen a kis fogyasztók legelőbb esetben nem ismerik az áru minőségét, azt fogják megvenni, ellenben a valódinak nem lesz elegendő vevőközönsége, a mi aztán a szolid vállalkozókat is rosszabb minőségű áruk készítésére fogja ösztönözni. A termelés e szervezete mellett nem arra törekszenek a vállalkozók, hogy olyan terméket állítsanak elő, a mi társadalomgazdasági szempontból hasznos, hanem olyat, a mi mellett sok hasznot huznak. Mert a javaknak az ára leginkább a fogyasztók fizetési képességétől függvény, azért leginkább csak annak a közönségnek produkálnak, a mely fizetni tud. Értvén a dolgot úgy, hogy a kisebb fizetési képességű fogyasztóknak is fognak termelni ugyan, de csak rosszabb minőségű árut, a mi aránylag mindig drágább, mint a jó minőségű.

Előbbiekben kifejtettük, hogy a szabad versenynek a gazdasági és társadalmi életre részint jó, de részint rossz hatása is van, mely utóbbi azonban azért nem válik túlságosan érezhetővé, mert vannak olyan körülmények melyek a szabad verseny teljes érvényesülése elé gátakat emelnek.

A szabad verseny elsősorban a természeti körülmények által van bizonyos határok közé szorítva. A vállalat működésének a helye, területe, szabad és egyéb természeti javakkal való ellátása, különösen a talaj minősége és az éghajlat, a népességi viszonyok és a velük összefüggésben levő konjunkturák mind olyan körülmények, a melyek a szabad ver-

senynek a határát bizonyos mérvben megjelölik. Igazi korlátait azonban csak a társadalmi körülmények és az állami beavatkozás szabják meg.

A társadalmi körülmények közül megemlítendő: a termelési ágak és a fogyasztó körök elkülönítése; a fogyasztó területnek a termelők által való ismerete, úgy hogy csak biztos piac részére igyekeznek termelni; a közlekedési viszonyok fejletlensége; a társadalmi szokások és előítéletek; a vagyon és a műveltség, mely alkalmassá teszi az embert, hogy más termelési ághoz fogjon. A legfontosabb társadalmi körülmény azonban a versenyzők egyesülése.

Az állami beavatkozás vagy abban nyilvánul, hogy egyes termékek előállításához valamely vállalkozónak kizárólagos szabadalmi vagy esetleg védjegy jogot ad; vagy pedig kivész egy termelési ágat a magángazdaságok kezéből állami kezelésbe, vagy határvámokkal védi a termelőket a külföldi verseny ellen. Birtokmegkötöttség (hibbizomány), némely szerződések szabadságának a korlátozása (aratósi szerződés), uzsora törvény stb. mind olyan állami intézkedések, melyek a szabad verseny mérveit befolyásolják.

Ha valamely termék előállításánál a szabad verseny bármilyen körülményből kifolyólag ki van zárva, ugynevezett egyedárusággal vagy monopóliummal van dolgunk. Az lehet jogi intézkedésen alapuló állami (dohány, só), vagy társadalmi szervezkedésen alapuló ugynevezett gazdasági, vagy pedig a természet sajátosságai által nyújtott természeti (tökaji bor) egyedáruság.

A verseny korlátozásának legsajátosabb formája az, a midőn maguk a versenyzők annak megszüntetése végett egyesülnek, asszociálódnak vagyis a midőn önmagát szabályozza a verseny.

Ennek legérdekesebb példája az, a midőn a termelők minden külön meg egyezés nélkül is, a saját jól felfogott érdekükben tartózkodnak a versenytől. Így, ha egy faluban két vagy három kovács van: ezek hallgatagon is egyforma áron és feltételek mellett dolgoznak; és egyik sem igyekszik az árat leszorítani, hogy ezáltal több munkája legyen.

(Folyt. köv.)

Vetés előtt csiráztassuk meg a tengeri vetőmagot.

Körülbelül 8-10 cm.-es hó fedti a földet* s harmadnap óta kitarló északi szél mellett, április közepén élvezzük a tél nagyon is időszerűtlen gyönyöreit. A böles természet alaposan végezett a gyümöles-

* Hál' istennek, már nem!

Szerk.

terméssel s az itt-ott szépen kikelt répácskák nem tudnak beleilleszkedni ebbe a keretbe s a gazda nyugodtan készülhet az új vetéshez. Ez a fehér lepel a gazda sok szép reményének szemfedője s ma még azt sem tudja, melyik fekszik alatta halva a féltettek közül. Bizony köny szőklik az ember szemébe a mérhetetlen pusztulás láttára, remegve gondolunk a folytatásra.

A kukorica a múlt évben túlságosan sokat kapott a jóból s ennek természetesen következménye az volt, hogy még novemberben sem akarta elhinni, hogy vége a tenyészidőnek. Ott is diszelgett a sok szedetlen december végén a földön s nagyon sok helyen tavasszal került a sor a kóró levágására. A teljesen beérett kukorica édes-keves s a termés túlnyomó része kényszer érett s dacára a minden tekintetben kifogástalan külsejének, a vetésre csak kellő óvatossággal használható fel.

Bizonyos kísérletek végzése miatt, igen sok múlt évi kukoricát vizsgáltam meg, egyebek között csiraképessegre is s mondhatom az eredmények rendkívül meglepők. Nagy általánosságban a kukoricánál nem igen szoktuk a csiraképesseget vizsgálni, pedig ez nagy hiba minden körülmények között, de különösen akkor, ha amerikai műveléssel akarunk termelni. Itt meghatározott mennyiségű mag kerül egy-egy fészekbe, s ha valami ok miatt nem kelt ki aránylag nagy terület marad egy évig használatlanul. A mostani körülmények között nyugodt lelkiismerettel ajánlhatom a gazdának, egyáltalán ne vesse el addig a kukoricát, míg meg nem győződött annak a csiraképessegről.

Az alábbi adatok több különféle kukoricával történt kísérletek eredményei s mindig csak vetőmagnak szánt, kiválogatott esővekről lekerült magot használtunk. Amelyek már külsőleg is mutatták a kényszerérés jeleit, vagy többé-kevésbé penészesek voltak, azokat egyáltalán nem használtuk fel. Előre jelzem, hogy nemesak az általánosan későn érő amerikaiak azok, amelyek nagyon kedvezőtlen eredményeket adtak, hanem még a közepes és korán érő fajták között is akad ilyen feles mennyiségben. Természetesen e lap szűk keretén belül nem sorolhatunk fel minden kísérletet, csak néhány jellemző adatot akarok közölni, felhíva gazdatársaim figyelmét a tengeri vetőmagnak az elvetés ideje előtti okvetlenül szükséges csiráztatásra.

A normális jól beérett vetésre alkalmas kukorica csiráztatási eredménye a következő:

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leánya fehérnemű minden nagyságban és minőségben allandó rakár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

Csiráztatási napok	A cső alsó harmada		A cső közepe		A cső felső harmada	
	a	b	a	b	a	b
	3	72	71	60	52	52
4	15	18	18	19	14	19
5	4	1	8	12	5	8
6	2	—	2	4	1	3
7	1	1	1	1	1	1
8	1	—	1	—	—	—
9	—	—	—	—	—	—
Összesen:	95%	91%	90%	88%	73	62
	93%		89%		67%	

Ez körülbelül az átlag, de vannak olyanok, amelyek 98—100% csiraképeséget is mutatnak.

Csiráztatási napok	A cső alsó harmada				A cső középső harmada				A cső felső harmada			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
	3	10	9	16	7	5	—	2	4	—	1	—
4	11	14	7	14	9	8	5	7	6	5	9	7
5	8	2	9	9	7	11	4	5	—	1	5	1
6	1	7	1	5	4	6	6	1	1	—	—	—
7	—	1	5	8	—	4	1	6	2	1	6	3
8	1	—	2	1	1	—	—	1	—	—	1	1
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	31%	33%	40%	44%	26%	29%	18%	24%	9%	8%	21%	14%
	39%				24%				13%			

A kísérletre felhasznált anyag látszólag mind egészséges és beérett volt s ennek dacára a csiraképeség egyáltalában nem felel meg a kívánalmaknak.

Ezek az eredmények fényesen igazolják, mennyire szükséges a kukorica vetőmag vetés előtti megcsiráztatása. Így csekély munkával nagy csalódásnak vehetjük elejét.

Dr. Barna.

IRODALMI SZEMLE.

A világ iermése 1912-ben. A m. kir. földmívelésügyi miniszter kiadványainak sorában «A világ gabona- és egyéb főbb terményeinek termése az 1912. évben» címen a héten egy 300 oldalas füzet jelent meg. A füzet tartalmát még megjelenése előtt, egyik korábbi számunkban ismertettük. E füzet szemléltetve teszi egyrészt a területi, népességi és termelési viszonyok közötti arányokat, másrészt pedig az egyes országokról szóló ismertetések rendszerbe foglalja és fejezetenként külön tárgyalja. Az országokról szóló egyes fejezetek három részre oszlanak, u. m. az «Általános rész»-re, mely az általános tudnivalókat (az ország kiterjedését, lakosságát, termelését stb.) ismerteti, a «Részletezés»-re, mely a termelés és forgalom vonatkozásilag beérkezett összes adatokat öleli fel és végül az «Összefoglalás»-ra mely országonként külön fejezetben foglalja össze a termelés és forgalom adataiból levonható következtetéseket.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztályának Kolozsvárt 1913. évi április hó 20-án tartott rendes közgyűléséről.

Elnökölt: br. Jósika Gábor sz. o. al-elnök.

Előadott: Tokaji László sz. o. előadó.

Jegyzett: Török Bálint e. s.-titkár.

Jelen voltak: br. Bánffy Ernő, Juhasz Árpád, dr. Csérey Lajos, dr. Szentkirályi Akos, Jászberényi András, Szapannos Miklós, Szász István.

Elnök az ülést megnyitván, üdvözli a megjelent tagokat és felkéri az előadót a tárgysorozat előadására.

Előadó a szakosztály vagyoni állapotáról szóló jelentése kapcsán bemutatja a pénztár számlát, valamint a főkönyvi kivonatot, amelyek szerint a legutóbbi közgyűlés óta 6775.14 korona bevétellel szemben 4219.57 korona kiadása volt a szakosztálynak és így a 2555.57 korona pénztári maradvánnyal a szakosztály összes vagyona 16,784.51 kor. A kimutatott vagyonnal szemben 28.360 K teher szerepel a részjegyvisszaváltási számlán. Számadásokat a zárszámadás vizsgáló bizottság megvizsgálta, azokat rendben találta. — Tudomásul szolgál. Tekintettel a csekély vagyonnal szemben fenálló nagy teherre, közgyűlés elhatározta, hogy amennyiben törvényes formák között ez lehetséges, a részjegyek beváltását a szakosztály egyszersmindenkorra beszünteti, előzőleg azonban 1) az ügyet a jogtanácsosnak véleményezés céljából kiadja, 2) a részjegy tulajdonosokat az Erdélyi Gazdában részjegyeik számának bejelentésére felkéri, 3) a jelentkezőket nyilvántartja és e tárgyban az összes ismert, még életben levő tagokat, valamint az árvaszékeket is megkeresi és végleges döntést e tárgyban csak ezek beérkezése után hoz.

Előadó a költségelőirányzat megállapítása kapcsán jelenti, hogy a szakosztály 1913. évi kiállításainak költségeire 20.000 kor. államsegélyt nyert, mely összegből 13.000 kor. díjakra, 7.000 rendezési költségekre engedélyeztetett. Az összeg hova fordítása meg lévén szabva, ezek szerint a költségelőirányzatot közgyűlés elfogadja.

Előadó jelenti, hogy a végrehajtó bizottság mandátuma az idén lejárván, új végrehajtó bizottság választandó. — Közgyűlés egyhangulag megválaszolja br. Bánffy Ernő, gr. Beldi Kálmán, Dózsa Endre, Ferenczy Lajos, Gaál Elek, Gyárfás Endre, br. P. Horváth Kálmán, gr. Horváth T. Rudolf, br. Huszár Pál, gr. László István, gr. Mikes Zsigmond, Sáróssy Pál, Sperker Ferenc, Szász Ferenc, Szász István, dr. Szentkirályi Akos, Szankovics János, Szpacsina Géza, gr. Teleki Ádám, gr. Teleki Arctur, gr. Teleki Ferenc, gr. Teleki Géza, gr. Wass Béla, ifj. br. Wesselényi Miklós tagokat a szakosztály részéről a végrehajtó bizottság tagjainak.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

K. m. f.

Monostori sajtókészítő tanfolyam. Az E. G. E. kolozsmegyei gazdasági szakosztálya a nyár folyamán meg akarja ismételni a múlt évben kezdeményezett juhsajt-készítő tanfolyamot a kolozsvári gazdasági akadémia támogatásával, ha az uradalmak, birtokosok és juhtenyésztők kisgazdák érdeklődése a kellő mértékben fog nyilvánulni. Jelentkezni lehet május hó 10-ig levélben az E. G. E. kolozsm. gazd. szakosztálya elnökségénél (Kolozsvár, megyeház). A tanfolyam díjtalan. Tekintettel egyrészt arra, hogy sajtermékekért még sok millió megye ki az országból, másrészt hogy az erdélyi juhsajt kelendőség nagyon emelhető célszerűbb és izléesesebb készítési eljárásokkal ajánlatos, hogy a juhtartó birtokosság egész Erdélyből bejelentse és elküldje juhász gazdait ezen tanfolyamra.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

— **Állategészségügyi értesítő.** A sertésvesz elhurcolása miatt tilos a sertéseknek Horvát-Szlavonországokba bevitelle: Kolozs vármegye kolozsvári járásából, valamint Kolozs r. t. városból, Nagy-Küküllő vármegyének medgyesi járásából, valamint Medgyes r. t. városból, Szilágy vármegye szilágycsehi és zilahi járásából, valamint Zilah r. t. városból.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Br. Balintitt György.** Br. Balintitt György nagyernyei földbirtokos, az Erdélyi Gazdasági Egylet alapító tagja, f. hó 22-én váratlanul elhunyt. Életének tegyarában, 34 éves korában, borította a legszomorubb gyászba halálával az erdélyi előkelő világ számos tagját. Folyó hó 24-én temették el az erdélyi mágnás családok óriási részvétele mellett, a maros-szentgyörgyi családi sírboltba. A csapástól megtört család a következő gyászjelentést adta ki:

Báró Balintitt József és neje szül. Beldi Georgine grófnő; br. Balintitt Károly és neje szül. Feilitzsh Mária Olga bárónő és gyermekük: Károly; báró Balintitt Márta és férje Beldi Pál és gyermekeik: György és László; báró Balintitt Méda; özv. gróf Beldi Györgyné szül. Bruckenthal Berta bárónő; özv. gróf Bethlen Balintné szül. Beldi Berta grófnő és gyermekei, mélyen lesújtva jelentik a féltelhetetlen jó fiu, testvér, sógor, nagybátya és rokon br. Balintitt Györgynek 1913. évi április hó 22-én este, életének 34-ik évében Nagyernyén történt váratlan elhunytát. A boldogultnak hült maradványai folyó hó 24-én délután fognak Nagyernyén a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a maros-szentgyörgyi családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 25-én délelőtt 10 órakor fog a nagyernyei róm. kath. templomban az Egek urának bemutatni. Áldás és béke porain!

Kitüntetések:

- Arad
- Budapest
- Belgrád
- Berlin
- Budapest
- Győr
- Lovrin
- Lugos
- Nagybecskerek
- Nagyvárad
- Porosny
- Pécs
- Pancsova
- Szofia
- Szeged
- Szatmár
- Szabadka
- Temesvár
- Temesvár
- Veszprém
- Wien
- Zenta

Fajbaromfi!

Fajbaromfi!

Keltető tojások!

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi gazdaságában

Nagybecskereken kaphatók Angliából hozott telivér

fajtiszta, legelsőrendű hóféhér Orpington, hóféhér

Viandotte (amerikai kítő téli tojók). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plumut Rocks tyuktojások, valamint hóféhér óriás pekingsi kacsatojások darabja **60 fillér.** 2914

Csomagolás **ingyenes.**

Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kítőntetések.

Állami nagy aranyérem.

— **Cimadományozás.** A király, a földmivvelésügyi miniszter előterjesztésére Ráday István gróf kincstári ispánnak a telepítési felügyelői címet adományozta.

— **Uj szaktudósító.** Serényi Béla gróf, földmivvelésügyi miniszter, Moldványi Sándor dr. miniszteri segédtitkárt Franciaország területére szaktudósítóul küldötte ki.

— **A loavató bizottság új elnökei.** A kolozsvári törvényhatósági bizottság héten tartott gyűlésén betöltötték 1913—1914. évre a loavató bizottság elnöki tisztéseit. Megválasztották Ferenczy Dezsőt, Tokaji Lászlót, dr. Péter Bélát, Nagy Gábort és dr. Szentkirályi Akost.

— **Az erdélyi törvényhatóságok Erdély magyarságáért.** Ismeretes gr Bethlen Istvánnak a telepítés- és parcellázásnak nemzeti alapon való szabályozása tárgyában, Maros-Torda vármegye törvényhatósági bizottságában előterjesztett indítványa, amelyet azóta a legtöbb vármegye tárgyalt és el is fogadott. Az indítvány értelmében az erdélyi vármegyei és városi törvényhatóságok egy része küldöttségileg tisztelt Lukács László miniszterelnök-nél és Serényi Béla gróf földmivvelésügyi miniszternél, Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, kolozsmegyei alispán vezetése alatt.

Dózsa Endre ismertette Lukács László miniszterelnök-nél gróf Bethlen István indítványát, kérve a miniszterelnököt, hogy a telepítés és parcellázás kérdésének nemzeti alapon való megoldhatása érdekében, a szükséges anyagi erőket is törvényhatósági uton való intézkedéseket mielőbb megadni, illetve megtenni kegyeskedjék.

Lukács László miniszterelnök kijelentette, hogy már gondoskodott arról, hogy a szakminiszterek soron kívül vegyék munkába ennek a kérdésnek tárgyalását. Igéretet arra, hogy az előző kormány részéről benyújtott javaslatot a képviselőházzal letárgyalatja, nem tehet, mert időközben meggyőződött arról, hogy az nem volna olyan eredményesen kereszülvihető, mint ahogy várják; mindent el fog követni, hogy gyakorlati uton az erdélyi magyarság megmentése érdekében megfelelő birtokpolitika inaguráltassék. Ő maga, mint erdélyi ember, minden részletét ismeri ennek a kérdésnek s nagy szomorúsággal látja, hogy a magyarság mennyire stagnál az erdélyrészi vármegyékben a románység nagyarányu terjeszkedésével szemben.

Serényi Béla gróf előtt is Dózsa Endre ismertette gr. Bethlen István indítványát és a küldöttség kérését. Serényi Béla gróf földmivvelésügyi miniszter kijelentette, hogy véleménye szerint, maga a törvény nem elég Erdély megmentésére, ha megfelelő anyagi erő nem áll rendelkezésünkre. Ennek a célnak szolgálatára jött létre az Altruista-bank, amelynek szervezésével a kormány nagy lépést tett a gazdasági élet fejlesztésére. Megemlíti, hogy az Altruista-banknak Erdélyből hatvanhét birtokot ajánlottak fel megvételre; ebből az következik, hogy a magyar középhirtokosság a kínálkozó jó földárakra való tekintettel birtokait értékesíteni akarja és így a kényelmesebb járadékot óhajtja élvezni. A miniszternek az a terve, hogy az államnak különféle erdő- és mezőgazdasági birtokait a törvényhozás útján eladhatóvá kívánja tenni vagy bérbeadni a lehető legkedvezőbb feltételekkel. Igéri, hogy még a nyár folyamán erre az ügyre vonatkozó törvényjavaslatot fog előterjeszteni, s ha, ami remélhető, a törvényhozás ezt megszavazza, külön szaktanácskozáson meg fogják vitálni a végrehajtás módjait.

Lukács László miniszterelnöknek

azon intézkedését, miszerint a szakminiszterek soron kívül vegyék tárgyalás alá a kérdést, örömmel vettük tudomásul és csak azon óhajunkat fűzzük hozzá, hogy a gazdátársadalmi szervek meghallgatása és főként az Erdélyi Gazdasági Egylet szomorú képet feltáró birtokforgalmi statisztikai adatainak ismerete mellett fogjanak a szakminiszterek munkához, még pedig érdemes munkához. Lukács László miniszterelnök mint erdélyi ember — mondja — ismeri a kérdésnek minden részletét. Amit azonban stagnálásnak lát és nevez a magyarság terjeszkedését illetőleg az nem stagnáció, hanem állandó és fokozatosan növekvő visszaesése, területbeli összehuzódása a magyarságnak.

Serényi Béla gróf földmivvelésügyi miniszternek teljesen igaza van abban, hogy maga a törvény nem elég ha megfelelő anyagi erő nem áll rendelkezésre. A telepítési és parcellázási törvényt azonban ha megalkotja a kormány, már egy nagy lépéssel vitte elő a magyar nemzeti birtokpolitika ügyét, mert a törvény, ha nem is szerez új területeket a magyarság részére, de megakadályozza a nemzetiségeknek a magyarság rovására való további terjeszkedését. Amint pedig az E. G. E. földbirtokpolitikai akciójából, illetve annak földbirtok forgalmi statisztikai adataiból már is élénken kiviláglik, ez a körülmény már óriási nagy jelentőséggel bír, mutatja az a körülmény, hogy ha ezelőtt 10 évvel megalapoztuk volna a magyar nemzeti földbirtok politikát egy jó telepítési és parcellázási törvénnyel, akkor a legutóbbi 10 év alatt nem csuszott volna ki az erdélyi magyar földbirtokosság kezéből az a kb. 150 millió korona értékű föld a románok kezére, amelyet sajnós ma már mint megtörtént dolgot kell kimutatnia az E. G. E.-nek, hogy a kormány figyelmét a végpusztulásra felhívja.

Ami a dolog anyagi oldalát illeti, az Altruista bank megalapítása szép dolog volt, teljes elismeréssel voltunk iránta mindenkor és vagyunk ma is. De mi egy csepp, a tenger vizéhez képest? A Darányi által kontemplált 160 millió korona alaptőkével rendelkező Altruista banknak még egy tízed része sem a mai 15 millió korona alaptőke felett rendelkező bank. E bank Erdélynek egymagában sem volna elegendő, az egész országnak még kevésbé elég.

Serényi Béla grófnak azon terve ellen, hogy Erdélyben az állami birtokok és erdők eladassanak, a legélénkebben tiltakozunk mindaddig, míg a nemzeti alapokon nyugvó telepítési és parcellázási törvény megalkotva nincsen. Ha az állam, mostoha gyermekéről, Erdélyről, e téren is leveszi a kezét és hatalmának még a szomszédos államok előtt való demonstrálása céljából sem óhajtja erdélyi birtokait megtartani, hogy lássák, hogy az állam keze a határ szélen is ottan van, akkor mit várjunk attól a hatvanhét birtokostól, aki eladásra felkínálta az Altruista banknak birtokait?

Az ígért törvényjavaslatot érdeklődéssel várjuk és szeretnénk remélni, hogy véleményezés végeztetése után a gazdátársadalmi szervek is meg fogják kapni, azt, amikor még módunkban fog állani e kérdéssel érdemileg foglalkozni.

— **A Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ alakuló ülése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által alakított «Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ» a minap tartotta meg alakuló ülését. A gyűlést Desseffy Aurél gróf nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket, majd megjelöl

vén az ülés célját, Mutschenbacker Emil dr. titkár tett jelentést a képviselökről.

Ezután a központ működési programjának megállapítására került a sor amely a következő:

1. **Jövő vámpolitikánk irányelvei.** a) A külföld, különösen Németország és az Egyesült Államok vámpolitikai törekvéseinek és rendelkezéseinek figyelemmel kísérése. b) Az agrárvédmunk gazdasági és szociális hatása az egyes államok fejlődésére általában és különlegesen nálunk. c) Közös akció az osztrák és német agráriusokkal az agrárvámpolitika irányelveinek egységes megállapítása tárgyában.

2. **Vámpolitikai viszonyunk Ausztriával.** a) Kereskedelmi forgalmunk alakulása Ausztriával és más államokkal. b) Ipari fejlődésünk az agrárvédmunk időszakában. c) Önálló vámterület — közbeszó vámvonal, egységes vámhatár. d) Állategészségügyi egyezmény és annak keretén belül az állat és állati termékek forgalmának szabályozása Ausztriával stb. Különösen a tengerentúli államokkal szemben. A kontingentálás kérdése. e) Közvetett adókkal terhelt termények forgalma. Fogyasztási vámvonal. f) A kikészítési eljárás. g) Vasutak, posta, hajózás és tarifaügy. h) Valuta bank és kvóta kérdése. i) A kereskedelmi szerződések kötésének és az előzetes tárgyalások módja. j) Külön konzulátusok kérdése és a szaktudósítók viszonya. k) A vám- és kereskedelmi szerződés egyéb pontozatai.

3. **Az agrárvédmunka mérése.** a) Gabona és állatárak alakulása nálunk és a külföldön. b) A termelési költségek emelkedése az elmúlt 20 év alatt. c) A buza-termelés költsége ma. d) A gabona és állattermelés tényleges és várható fejlődése. e) A fogyasztás tényleges és várható fejlődése. Világforgalom. f) Vámaptonomia, minimál és maximálmunk, lépcsőzetes tarifák, legtöbb kedvezmény és reciprocitás, a legtöbb kedvezménynek kedvezményesebb elbánás mint kontingentálás és határforgalmi kedvezmények. (Állategészségügyi egyezmény, állatkontingens, román petroleum, Montenegró élőállatbehozatala stb).

4. **A vámtarifa mezőgazdasági vonatkozású tételeinek megvitatása.**

5. **A kereskedelmi szerződések kötésének feltételei.** a) Balkán államokkal. b) A nyugati államokkal. c) Oroszországgal. d) A tengerentúli államokkal különös tekintettel Chinára.

6. **Vámpolitikai országos akció.** a) A jövő télen kezdődőleg vidéki gyűlések és értekezletek tartása a vidéki gazdasági egyesületek, gazdakörök és szövetkezetek bevonásával. b) Olesón hozzáférhető tájékoztató vámpolitikai tanulmányok közlése. c) Sajtótestületek, kormány és egyesek tájékoztatása agrárvámpolitikai kérdésekben.

Az ülést e héten folytatták, melyen Rubinek Gyula egy 12 pontból álló határozati javaslatot terjesztett elő. A helyesléssel fogadott javaslatban kimondja a mezőgazdasági vámpolitikai központ, hogy felkéri az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet s ennek útján a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségében társult összes gazdasági egyesületeket, továbbá a Magyar Gazdászövetséget s az ő útján a benne társult összes gazdakörökkel és szövetkezetekkel, hogy sürgős előjesszítéssel forduljanak a földmivvelésügyi miniszterhez, amelyben a leghatározottabban tiltakozzanak az érvényben levő szerb. vagy bármely más Balkán állam kereskedelmi szerződésének revíziója, illetve akár 1917-ig tervezett érvénnyel, még inkább ezen időpontot meghaladó

érvénytelenné való új megkötése s ennek keretében az élőállatbehozatal megengedése ellen. A javaslatához *Darányi Ignác, Blaskovits Ferenc, Pallavicini Ede* örgróf és *Rubinek Gyula* szölköztek még hozzá.

— **Női háztartási tanfolyamok.** Alig van intézmény, mely egyhamar olyan népszerűsége telt volna szert, mint a gazdálkodók leánygyermekéi számára két év óta rendezett háztartási gyakorlati iskola. Eddig 31 városban és községben tartották meg a tanítást s most Sárospatakon, Villányban, Magyarakeresztúron, Erőmihályfalván, Nagylakon és Putnokon rendeznek ilyen női háztartási tanfolyamokat. Előkészítik Dobsinán, Csáktornyán, Szombathelyen és Szentesen az újabb kurzusokat. Ugyanilyen kurzus nyílik meg *Kolozsvárt* is május 12-én, a melyre már eddig is 100 hallgatónál több jelentkezett. Az érdeklődést mutatja, hogy legtöbb helyen párhuzamos tanításokat kell rendezni, oly nagy a jelentkezők száma. A tanfolyam tárgya olcsó és tápláló ételek elkészítése, mosás, vasalás, ruhavarrás és szabás, takarítás, célszerű öltözködés, az egészségtan gyakorlati ismeretei, konyhakertészet, tejgazdaság, baromfitenyésztés, hizlalás és a téli ennivalók eltartása. A növendékeket a tanfolyam bevégeztével levizsgáztatják.

— **Méhészeti tanfolyam Marosvásárhelyen.** Az okszerű méhészet ismertetése és terjesztése céljából a m. kir. földművelésügyi miniszterium által Maros-Vásárhelyen létesített méhészeti telepen folyó évi május 13–31-ig időszaki méhészeti tanfolyam fog tartatni. A tanfolyamra 20 hallgató vétetik fel. A résztvevők az említett méhészeti telepen nyernekt oktatást és a tanfolyam tartama alatt 2–2 korona napidíjban részesülnek annak fejében, hogy élelmészükről és lakásukról maguknak kell gondoskodniok. A szegény és tanfolyamot szorgalmasan hallgató kisgazdák utiköltség megtérítésben is részesülnek.

A tanfolyam az okszerű méhészet gyakorlati és elméleti ismeretein kívül a résztvevők a kaptár készítését is tanulni fogják s a tanfolyam tartama alatt önmaguk által készített kaptárokat és kisebb kezelési eszközöket a tanfolyam végeztével adományként magukkal vihetik.

A tanfolyamon résztvenni kívánók bélyegtelen kérvényeiket a kirendeltség illetékes vármegyei megbízottjához legkésőbb május hó 1-ig nyújthatják be.

— **Az új román állategészségügyi törvény.** A román kormány az elavult 1882. évi állategészségügyi törvényben természetesen mutatkozó anomáliák megszüntetése céljából, főleg pedig a nem-sokára lejáró kereskedelmi szerződésekre való tekintettel, új állategészségügyi törvényt alkotott és fogadtatott el a román törvényhozással. Az új törvény, a melyet főképp intézkedéseinek feltűnő szigorja jellemez, négy részre oszlik. Az első rész az állategészségügyi rendszert körébe tartozó általános rendelkezéseket foglalja magában. Különös figyelmet érdemelnek itt a betegségek behurcolásának megakadályozásáról s a bejelentési kötelezettségről szóló rendelkezései. A járványok elterjedésének megállítására is célszerű preventív intézkedéseket tartalmaz. Figyelmet érdemel a törvénynek a dögterek létesítését szabályozó rendelkezése. Erélyes intézkedéseket tartalmaz a vágóhídi rendszert tekintetében is, kimondván, hogy az összes magánvágóhídek és szuróhelyek megszüntetlenné; kötelezi egyúttal a városokat és községeket közbiztonsági felállítására. Amennyiben a városok a törvény kihirdetésétől számított 3 óven belül nem teljesítik a vágóhíd

létesítésére vonatkozólag a törvényben kimondott kötelezettséget, a belügyminiszter hivatalból beírja a városi költségvetésbe a közbiztonsági felállításának költségeit. A törvény második részében a különböző ragadós állatbetegségeknél alkalmazandó intézkedések foglaltatnak. Különös figyelmet érdemel a törvény amaz intézkedése, hogy *Románia területére szarvasmarhákat tuberkulózis nélkül bevinni tilos.* A beteg vagy gyanús állatok visszautasítatnak és ha származási helyükre nem bocsáttatnak vissza, a *hátállomáson kártalanítás nélkül levágatnak.* A törvény harmadik része a hatóságilag kiirtott állatokért nyújtandó kártalanításra vonatkozó szabályokat s az országos járványtanács felállítását foglalja magában. Végül a negyedik rész a büntető határozmányokat tartalmazza. A törvény ellen vétőket 500–1000 K-ig terjedhető pénzbírsággal, sőt esetleg egy hónapi elzárással is sújtja. Igen jó oldala a törvénynek végül az is, hogy rövid és áttekinthető.

Ami az új magyar állategészségügyi törvényt illeti, a mezőgazdasági érdekképviseleti szervek így az E. G. E. is, az állatorvosi karral együtt vállvetve igyekeztek, hogy mielőbb tető alá kerüljön az 1900 évi XVII. t.-c. helyébe az új állategészségügyi törvény. A közvéleményt rég áthatotta az, hogy az állategészségügyi törvényből ki kell küszöbölni azokat az intézkedéseket, amelyek a gazdaközönséget indokolatlan zaklatásoknak és anyagi megterheléseknek teszik ki, az állatforgalmat pedig a kelleltnél jobban megbénítják. Törekedni kell minden módon arra, hogy a gazdaközönség az állatorvosok iránt nagyobb bizalommal legyen és a harmonia a gazdák és állatorvosok között meg legyen. A romániai szigorú állategészségügyi törvény megalakítása óta kétszeresen sürgőssé vált a mi — szomszédos államokkal szemben hasonló szigorral megalkotandó állategészségügyi törvényünk.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílalás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagú

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbaüveg 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Gyümölcsfajtenyésztő pályadíj.** A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfajtenyésztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából ez évben is egy darab 600 koronás, két darab 400 koronás és husz darab 200 koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik a faiskola vezetése és a fajtenyésztés terén szembe-tűnő sikert tudnak fölmutatni. A pályázati kérés elbírálásánál különös figyelmet fordítanak: a minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcsfajta nagyban való szaporítására, a faiskola rendszeres kezelésére, a faiskola kerítésének minőségére, az oltás módjára, végül a magas és félmagastörzsű fák helyes nevelésére. Az ez évi díjakra a pályázati kérést május 15-ig kell beadni az illetékes királyi tanfelügyelőhöz s azt a földművelésügyi miniszterium, az O. M. G. E. és az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebeléből alakított bírálóbizottság fogja elbírálni. Részletes fölvilágosítást a földművelésügyi miniszterium gyümölcsészeti és kertészeti főosztályához kell fordulni.

— **A tanatonszükséglet megrendelése.** A szőlőbirtokosság figyelmébe ajánljuk, hogy a szőlőmoly elleni védekezéshez a szükséges tanatont minél előbb rendeljék meg. Könnyen elkövetkezhetik az, mint a múlt évben is történt, hogy éppen akkor nem kapnak dohánylugot, a mikor a legnagyobb szükség volna rá. A dohányjüvedék ugyanis csak ama tanatonmeny-nység szállításáért szavatol, melyről három hónappal előzetesen tudomása volt. A tanatonrendeléshez szükséges igazolást a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-ut 25. II.), valamint a gazdasági egyesületek állítják ki.

— **Kukoricadíj.** Az elmúlt év rossz időjárása annyira tönkre tette az ország kukoricatermését, hogy a gyenge minőség miatt az első országos kukoricakiállítását is elhalasztották egy évre. Ez okból a fővárosi Péterfy asztal társaság sem adhatta ki jutalomdíjait. A székelyföldi kukoricavetőmag javítására és a termés fokozására irányuló két díjat újra kitűzi, melyre a 10–16 éves székely fiúk pályázhatnak sajáttermésű kukorica csövekkel. A díj két nyertesét a Péterfy asztaltársaság a kiállítás alkalmával, saját költségén 8 napra Budapestre viszi. 1. Pályázó csakis 10–16 éves székely földmives fiú lehet. 2. Egy községből 5 (öt)nél kevesebb nem pályázhat. 3. A tanító egyszerű levélben kéri az ingyenes vetőmagot és megnevezi a pályázó fiukat. Levélcim: Péterfy Tamás, Budapest, IX., Köztelek. 4. Egy pályázó legkevesebb 100 tövet művel sajátkezüleg. 5. A tanító vigyáz az ültetésre és a törésnél a legszebb két csövet kiválasztva átköti, a pályázó nevét reírja. Az összes pályázó kukorica-csöveit az erdélyi részben még ez évben tartandó bírálati kiállításra elküldi.

— **Szárlított szeszmoslék.** A szeszadótörvényre vonatkozó 1908. XXVIII. t.-c. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdekből kikerülő moslékot vagy maguk használatjára fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el. A törvény ezen rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó év április 1-től június 30-ig terjedő időszakban Hirsch Ödön kolozsvári (Magyar-u. 43. sz.) cégnél 3600 q. szárlított szeszmoslék kerül eladásra. Felhívjuk ezuton is Erdély gazdaközönségét, hogy a mennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzését végeft forduljon közvetlenül fentnevezett szeszfőzde vállalkozóhoz.

— **Új tejjellenőrző egyesület.** Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Medgyesen tejjelétellenőrző egyesületet szándékozik létesíteni. Eddig a tagok mintegy 300 tehenet jelentettek be ellenőrzésre. A tehenek fajtája főként szimmenthali, pinzgaufer és egyéb keresztezett fajták. Az ellenőrzéssel dr. *Koerfer István, Nord Siegfried* kolozsmegyei vajmestert bizta meg. Hogy helyébe, az Erd. Jell. Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete kolozsvári tejjelő versenyének ellenőrzésére kiküldetni azt még nem tudjuk.

Parádés kocsis kerestetik.

Ajánlatok **Belle László** gazdatiszt, **Magyar-csesztve**, u. p. Marosujvár címre kéretnek. 2919 I.

Malom

kétjáratu 36" alig használt, 1500 kor. eladó. Cim mint előbbinél! 2919 II.

— **Közgyűlés.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete, valamint a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézete 1913. évi rendes közgyűlését f. hó 27-én tartja meg Budapesten, a «Köztelek» üléstermében.

— **Amerikai gazdák Magyarországon.**
Május második felében az Egyesült-Államok kiküldöttéből száztáru bizottság keresi fel Magyarországot mezőgazdaságunk és hitelügyünk tanulmányozása végett. Az előkelő küldöttség fogadására a földművelésügyi miniszterium az érdekelt miniszteriumoknak, a gazdaságszociális és a szövetkezeti szerveknek és a székesfővárosnak képviselőiből bizottságot alakított. A bizottság elnöke Ottlik Iván földművelésügyi államtitkár.

— **Csikmegeye múlt évi állatállománya.**
Csikmegeye állatállománya az 1912. év tavaszán folyamatosított összeírás szerint 71.113 szarvasmarha, 641 bivaly, 23.473 sertés, 101.618 juh és 8182 kecskéből állott. Összehasonlítva az 1911. évi állatállománnyal, azt tapasztaljuk, hogy a szarvasmarha 4036 darabbal, a juh 12.514 darabbal, s a kecske 497 darabbal kevesbedett, ellenben a sertésállomány 2750 darabbal szaporodott. A juhállomány oly tetemes mennyiségű apadását jórészt a juhek között uralgott himlő idézte elő. A fertőzött községek gazdaközönsege ugyanis félvén a juhok között beállható nagyobbmértvű elhullástól, iparkodott azokat idejekorán levágásra értékesíteni. A vármegye területén lévő 5 vasuti állatrakodó állomáson elszállított összesen 755 szarvasmarha, 130 juh, 20 bányász és 137 sertés.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi tőrfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2101

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

a legjobb és a legtokéletesebb

2767. II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:
LUZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII, ker., Örnagy-u. 4.

Haszonbérbe kiadó. A mezőbergenyei határon 280 hold (230 hold szántó, 50 hold rét) haszonbérbe azonnal kiadó. Értekezhetni Nagy Pál tulajdonossal Körtekapun vagy dr. Barabássy Albert ügyvéddel Marosvásárhelyen. 2833

BCU Cluj / Cental University Library Cluj

280

AZ IDÉN VOLT JÉG!!

Ha szab. Isselhard-tejhűtőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!

Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejjgazdasági gépgyárától:

az Alfa-Separator r.-t.-tól,
BUDAPEST, 56E.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

A KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság
Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzügyintézete.
Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.
Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám. 2C04
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.
Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitól váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.
Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.
Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.
Utalványokat, hitelleveleket állit ki bármely külföldi piacra.
Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáralba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát, szőlőkötöző** fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
**FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszolgálás. Anyakötözők Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.**

2260

Egy teljesen új állapotban levő, 5 méter átmérőjű **Friedlaender-**
féle szélmotor teljes felszereléssel, szivattyu és széltoronnyal
jutányos áron eladó.

Bővebb felvilágosítást ad levélbeli megkeresésre is:

Dr. Künnle Tivadar ügyvéd,
Sepsiszentgyörgyön.

2915

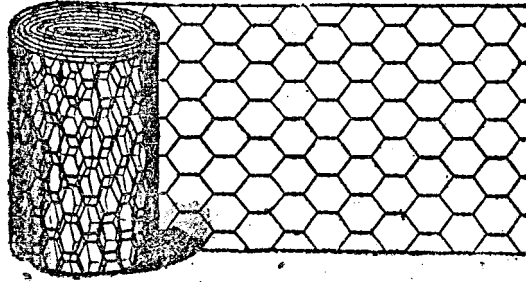
Hutter és Schrantz R.-T.

szitaáru- és nemezposztógyárak magyarországi telepe
BUDAPEST, X., Gyömrői-ut 8021.

Ajánlja

**kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott
többször csavart gépsodronyfonatait,**

**Kitűnő
horganyozás!**

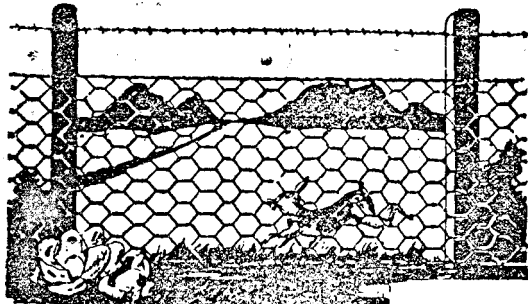

Olcsó árak!

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tüskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos áron. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. — Továbbá gyártanak:

2911

Kerítésrácsok

kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyárak mellett.

Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Haszonbérbe adó

Torda-Aranyos vármegyében a „Mezősége” országut és vasutállomás mellett fekvő, lankás emelkedésű **1000** katasztrális hold prima minőségű birtok, azonnali vagy őszi átvételre. Cim a kiadóhivatalban.

2918

**ŐSZI TRÁGYÁZÁS!
THOMASSALAK**

2920

A legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya! Óvakodjunk a hamisításoktól! Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphátfabriken Berlin, vezérképviselője
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49.
Különösen a jelenlegi **RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAKRA** figyelmeztetjük a vásárlókat.

**Gärtner
Ágoston**

Budapest,
V., Warm-utca 3g.
Villamos zseblámpák fémszálas izzókörtekkel és legtartósabb elemekkel.
Egyszerűbb kivitel kor. 2-50
Diszesebb kivitel kor. 4-50
Tűkörrel és fésűvel kor. 4-
Kézilámpa 20 órai égéstartással, erős fénnel kor. 14-

**Orpington
fajtyukok.**

A kolozsvári állatkiallításán első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út
13. szám.